

Ortadoğu'daki Gerginliklerin Gölgesinde Türk Devletlerinin Diplomasisi

Haber:

7 Mart 2026 tarihinde, Türk Devletleri Teşkilatı Dışışleri Bakanları Konseyi'nin gayri resmi toplantısı İstanbul'da gerçekleştirildi. Bu toplantı aralarında, Özbekistan Dışışleri Bakanı Bahtiyar Saidov, Türkiye Dışışleri Bakanı Hakan Fidan ve Azerbaycan Dışışleri Bakanı Ceyhun Bayramov ikili görüşmelerde bulundular.

Yorum:

Resmi açıklamalara göre görüşmeler, Orta Doğu'daki mevcut duruma ve bunun bölgesel güvenlik üzerindeki etkilerine odaklanmış olup gerilimin azaltılması ve çatışmaların yalnızca diplomatik kanallar ve barışçıl diyalog yoluyla çözülmesi gerektiği vurgulanmıştır; ayrıca taraflar barış ve istikrarın teşvik edilmesine yönelik kararlılıklarını yenilediler.

Bu görüşmeler Orta Doğu'daki jeopolitik sahnenin, dramatik dönüşümlere tanık olduğu bir dönemde gerçekleşmektedir. 2025 yılının ortasından bu yana, ABD ve Yahudi varlığının İran'a karşı başlattığı askeri operasyonlar, bölgesel dengeyi ciddi şekilde bozmuştur. Belki de en öne çıkan olay, Şubat 2026'nın sonlarında İran'ın Dini Lideri Ayetullah Ali Hamaney'in ölümüne yol açan saldırılar olmuştur.

ABD Başkanı Trump, bu hamleleri rejim değişikliği politikasının bir parçası olarak nitelendirmiştir. Resmi açıklamalarda, bu operasyonların İran'ın nükleer programını baltalamak, balistik füze kapasitesini sınırlamak ve vekil güçlerle bağlarını koparmak hedefiyle yapıldığı iddia edilmektedir. Ancak görünen o ki bu süreç, Orta Doğu sınırlarını aşmakta olup bu, tüm Avrasya düzeyinde yeni bir jeopolitik düzen dayatmak için ABD'nin daha geniş kapsamlı stratejisinin bir parçasıdır.

Bu bağlamda Türk Devletleri Teşkilatı'nın gerginliğin azaltılması ve istikrarın sağlanması yönündeki çağrıları özel bir siyasi önem kazanmaktadır. Zira İran, Orta Doğu, Güney Kafkasya ve Orta Asya'nın arasını bağlayan hayati bir coğrafi bağlantı noktasını temsil etmekte olup Körfez havzası, Hazar Denizi ve uluslararası ulaşım koridorlarında önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle İran'ın zayıflaması veya iç istikrarsızlığa maruz kalması, daha geniş bir bölgenin dengesine doğrudan yansiyacaktır.

Türkiye, bu durumu Amerikan planına uygun olarak nüfuzunu aktif bir şekilde genişletmek için kullanmakta ve sadece Orta Doğu'da değil, aksine Hazar Havzası, Kafkasya ve Orta Asya'da da stratejik bir aktör olarak konumunu

güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu ise, Suriye'deki aktif katılımında ve Azerbaycan ve Özbekistan aracılığıyla Hazar Denizi'nde işbirliğinin güçlendirilmesinde ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak Orta Doğu, ABD ve müttefiklerinin çıkarlarına hizmet eden şiddetli bir rekabet arenası haline gelmiştir.

Orta Asya ülkeleri, özellikle Özbekistan için, Orta Doğu'daki istikrarsızlık, ekonomik ve güvenlik düzeyinde ciddi sonuçlar taşımaktadır. Zira bir yandan enerji piyasalarındaki dalgalanmalar ve petrol ve gaz fiyatlarındaki keskin artışlar ekonomik krizleri daha da kötüleştirirken diğer yandan ise tırmanan askeri çatışmalar göç akımlarının artmasına ve güvenlik tehditlerinin büyümesine yol açmaktadır.

İstanbul toplantıları, karmaşık jeopolitik ortamda siyasi koordinasyonu güçlendirmek için yapılan diplomatik çabalar olarak gösterilse de, analitik okumalar, ABD'nin stratejisinin temel bir parçasını Türkiye kapısı üzerinden uyguladığını göstermektedir. Zira aktif diplomasi, Washington'un çıkarlarına hizmet eden jeopolitik bir mekanizma olarak Türk işbirliği sloganı altında uygulanmakta ve Türk dayanışması maskesi altında Orta Asya ülkelerine yönelik yeni bir siyasi gerçekçilik sunmaktadır.

Orta Doğu'da belirsizlik ve karmaşıklık durumun devam ederken, Orta Asya rejimleri üzerindeki dış baskılar ve jeopolitik manevraların riskleri artmaktadır. Dolayısıyla bu süreç, Müslüman ülkelerin siyasi kaderinin uluslararası güçler arasındaki rekabet çemberi içinde şekillenmeye devam ettiğini bir kez daha teyit etmektedir.

Sonuç olarak bu olaylar, Müslüman halkların önüne şu hayati soruyu getirmektedir; onlar, dış güçlerin çıkarlarına hizmet eden kurbanlar olmaya devam mı edecekler, yoksa Raşidi Hilafet Devleti'ni kurmak gibi hayati bir dava için çalışmak yoluyla hayat savaşındaki liderliğin dizginlerini geri kazanmak yönünde etkin bir şekilde harekete mi geçecekler? Bu sorunun cevabı, Allahu Teala'nın şu kavlinde açığa çıkmaktadır: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ** “**Ey iman edenler! Hayat verecek şeylere sizi çağırdığı zaman, Allah ve Rasulü'ne icabet edin.**” [Enfal 24]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil - Özbekistan